

Vlamingstraat 44, Eben Haëzerkerk

De kerk, die op het binnenterrein tussen Vlamingstraat en Rietveld stond, is afgebroken. De toegang naar de kerk aan de Vlamingstraat, met een kleine toren in de top, is nu onderdeel van het woonhuis geworden. In de tijd dat de kerk in gebruik was, was er boven deze toegang al een woonhuis. Hieronder de 'monumentenbeschrijving' van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Foto Th. van der Lans

WOONHUIS met toegang naar een inmiddels afgebroken, uit 1882 daterende kerk (gereformeerde kerk A) van de christelijk gereformeerde gemeente Eben Haëzerkerk. Het betreft een in een Eclectische stijl opgetrokken gevel met pui en torentje, die rond 1882 is gebouwd naar ontwerp van architect W.C. Koepijn uit Kralingen. De kerkruimte verrees in de tuin achter het herenhuis. De voormalige voorkerk en de achterliggende, in de afgelopen decennia sterk gemoderniseerde en verbouwde ruimtes worden al geruime tijd gebruikt door het Leger des Heils. Achter de op de Vlaminggracht georiënteerde gevel is weinig van de negentiende-eeuwse kenmerken van het gebouw bewaard gebleven, waardoor alles achter het vooraanzicht van weinig belang is voor de bescherming van rijkswege. De gevel maakt deel uit van een gesloten gevelwand in het beschermde stadsgezicht van Delft.

Omschrijving

Het betreft een pand met een verdieping onder een met Hollandse pannen gedekt mansardedak en een toren als bekroning van de gevel. De symmetrische gevel is opgetrokken in grijze en ecru-kleurige, gepleisterde baksteen en schone baksteen met banden van gele baksteen. Op de begane grond is een open pui die fungeert al een porticus met een brede middendoorgang en een smallere zijdoorgang aan weerszijden. De openingen staan tussen vierkante kolommen, die een hardstenen poer als basis hebben. De kolommen hebben lange spaarvelden en worden bekroond door composietkapitelen. De smallere buitenste openingen hebben een beëindiging in de vorm van een hoefijzerboog. De middelste heeft een overspanning die aan weerszijden dezelfde gebogen aanzet hebben, maar met daartussen een horizontaal middenstuk.

Tussen de voorpui en de gesloten achterpui ligt een stoep met de oorspronkelijke betegeling. De terugliggende pui bestaat uit boven hardstenen poeren staande penanten en hardstenen drempels, waarboven en -tussen de gevelopeningen een vergelijkbare indeling hebben als die van de voorpui. De invulling van de middelste opening is modern en staat onder een breed bovenlicht met kwartronde hoeken. Die aan weerszijden bevatten de oorspronkelijke paneeldeuren onder rondboog-bovenlichten. De pui staat onder een puibalk met een profiellijst. De verdieping bevat vier rondboogvensters met de oorspronkelijke zesruits

openslaande ramen, die diep staan boven geprofileerde onderdorpels met tandlijst. De middelste twee vensters zijn gekoppeld en staan aan weerszijden van een platte pilaster met een kapiteel. De buitenste staan tussen uitgemetselde penanten. De vensters zijn voorzien van boven kwartzuiltjes in de dagkanten staande profielbogen. De twee middelste penanten bevatten een kraagsteen, waarop dubbele zuiltjes met composietkapitelen staan.

De zuiltjes ondersteunen het verkropte middendeel van een met een attiek met geprofileerde deklijsten verhoogd entablement. Het entablement heeft een boogfries aan de buitenste delen van de onderrand. De verkropping in het midden rust tussen de zuiltjes tevens op gecanneleerde consoles. Het entablement heeft een geprofileerde kroonlijst met tandlijsten op de middenpartij en de hoekpenanten. De attiek is in het midden hoger opgaand in de vorm van een vlakke tuitgevel. De brede tuit vormt de basis van een vierkant torentje met vier identieke zijden onder een octogonale spits. Het torentje heeft vier rondboogopeningen met profielbogen die rusten op zuiltjes met blokkapitelen. De overhoeks ingesnoerde, door een pumeel bekroonde spits is gedekt met koperen roeven en staat boven vier driehoekige pseudo-frontons met profiellijst. Van het oorspronkelijke interieur van de voormalige voorkerk zijn nog slechts enkele fragmenten over. In de gang zijn nog oude tegels te vinden, naast enkele balken en profielranden.

Waardering

Het vooraanzicht van de voormalige voorkerk/herenhuis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

De voormalige voorkerk/herenhuis heeft cultuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van woonhuisarchitectuur voor de gegoede burger en als een bijzonder restant van een kerkgebouw. De voorkerk heeft architectuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van een bouwstijl, die karakteristiek was voor de bouwtijd. De gevel is tevens van belang vanwege het bijzondere ontwerp en de detaillering.

De voorkerk heeft ensemblewaarde en stedenbouwkundige waarde vanwege de bijzondere situering als een bijzonder, beeldbepalend onderdeel van een gesloten gevelwand in het beschermde stadsgezicht van Delft. De voorkerk is ook van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.